

Türkiye'de PDR'nin Tarihçesi

Ülkemizde rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin tarihsel gelişimi aşağıda özetlenmiştir:

1950 ve Öncesi Yıllar (Çağdaş Rehberlik Anlayışı Öncesi)

1950'li yıllara kadar olan gelişmeler Tan'ın (1992, 1995) çalışmalarından özetlenerek aktarılmıştır.

- Gerçekte, Türk kültürü, psikolojik yardım hizmetleri anlayışına ve uygulamasına yabancı bir kültür değildir. Ruhsal sorunların psikolojik yollarla tedavisi yaklaşımı, Türk toplumunda çok eskiden beri uygulanmaktadır.
- Akıl hastalığı hastalık olarak kabul edilmiş, onlara şefkatle ilgi gösterilmiştir. 8. yüzyılın başında akıl hastaları için hastanede akıl hastaları için özel bölümler kurulmuştur.
- Büyük Türk bilgini ve çağının ünlü hekimi İbni Sina (980-1037), akıl hastalığını beyindeki bozukluklar olarak görmüştür.
- 9. yüzyılda müzikle tedavi yöntemleri kullanılmıştır.
- Selçuklu ve Osmanlılarda da akıl hastalarının tedavisiyle özel ilgilenilmiş ve hastanelerde bu hastalar için özel bölümler açılmıştır.
- Fransa'da Binet-Simon Testi 1915'de, Stanford-Binet Testi de 1945'de Türkçeye çevrilerek yayınlanmıştır.
- Bu yıllarda İstanbul Üniversitesinde ve Ankara Üniversitesi'nde bazı test çalışmaları yapılmıştır.
- 1939 yılında ilkökul müfredat programında ve 1948 yılında ortaokul müfredat programında "klavuzluk etme" olarak da olsa rehberlikten bahsedilmiştir.
- Öğrencilerin kişisel gelişmesini daha etkili bir şekilde sağlamak için okul aile işbirliğinin önemli olduğu görülmüş ve Okul-Aile Birlikleri kurulmuş ve MEB Okul-Aile Birliği Yönetmeliği çıkartılmıştır.
- İngiltere, Fransa ve İskandinav ülkelerinde olduğu gibi Türkiye'de de bugünkü anlamda psikolojik danışma, Amerikan toplumundan alınarak başlamıştır
- 1950'den sonraki gelişmeler (Tan, 1995; Doğan, 1995; Kepçeoğlu,1999; Korkut 2004; Nazlı, 2005) çalışmalarından yararlanılarak özetlenmiştir.

1951-1956 (Başlangıç Yılları)

- Bugünkü anlamda rehberlik kavramı, Türk eğitimine 1950'lerin ilk yıllarında girmeye başlamıştır.
- 1947'de Marshall yardımı çerçevesinde başlayan Türkiye-A.B.D. eğitim ve dostluk ilişkileri ülkemizdeki eğitim çalışmalarını hızlandırmıştır.
- 1950'li yıllarda Türk Milli Eğitim Sistemini incelemek üzere ülkemize davet edilen Amerikalı bir çok eğitim uzmanı, rehberlik konusunda çeşitli konferans ve seminerler vermiş; bunun sonucu olarak da bazı illerde rehberlik uygulaması denemelerine girişilmiştir.
- 1950 yılında bazı Türk eğitimcileri rehberlik konusunda eğitim görmek ve uzmanlaşmak üzere Amerika'ya gönderilmişlerdir.
- 1953 yılında eğitimde kullanılacak ölçme araçlarını geliştirmek üzere Talim ve Terbiye Dairesi'ne bağlı "Test ve Araştırma Bürosu" kurulmuştur.
- 1953 yılında Ankara Kız Lisesi, İstanbul Atatürk Kız Lisesi ve Ankara Deneme Lisesi'nde rehberlik uygulamalarına başlanmıştır.
- 1954 yılında Hasan Tan tarafından "Okullarda Rehberlik" adlı ülkemizin ilk kitabını ve çeşitli makalelerini yayınlamıştır.
- 1953-1954 öğretim yılından itibaren Gazi Eğitim Enstitüsü'nün Pedagoji ve Özel Eğitim Bölümlerinde "Rehberlik" ve "Rehberlik Teknikleri" dersleri okutulmaya başlanmıştır.
- 1955 yılında Ankara'da Demirlibahçe İlkokulu'nda "Psikolojik Servis Merkezi" adı ile ilk "Rehberlik ve Araştırma Merkezi" açılmıştır. Söz konusu merkezlerin sayısı yıllar itibariyle artarak bugün bütün iller ve ilçelere ulaşmıştır.
- 1953-1988 yılları arasında çeşitli zamanlarda toplanan Milli Eğitim Şuralarında rehberlik konusu, farklı anlam ve içeriklerle de olsa ayrıntılı bir biçimde yer almıştır.

1957--1969 Yılları (Oluşum Yılları)

- 1950-1956 döneminde yaygın ve yoğun çalışmalar, daha sonraki yıllarda rehberlik ve psikolojik danışma konusunun okul yöneltmeliklerine daha açık bir şekilde girmesinde rol oynamıştır.
- 1960'dan sonraki Beş Yıllık Kalkınma Planlarında (birincisi 1963, ikincisi 1968) rehberlik hizmetlerine yer verilmiş, gençlerin mesleğe yönelmelerine yardımcı olunması kararlaştırılmıştır.
- 1960 yılında ODTÜ Fen ve Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümünde Danışma Psikolojisi dersi zorunlu dersler arasına alınmıştır. Aynı zamanda Hasan Tan tarafından aynı bölümde Psikolojik Danışma Laboratuvarı kurulmuştur.
- 1961 yılındaki 7. Milli Eğitim Şurasında ilk kez planlı ve programlı rehberlik uygulamaları görüşü benimsenmiştir.
- 1965'de Okul Aile Birliği yönetmeliği yürürlüğe girmiştir.
- 1965-66 öğretim yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde Eğitim Psikolojisi ve Rehberlik adıyla ilk danışmanlıkla ilgili lisans programı başlatıldı.
- 1966-67 öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi Mezuniyet Sonrası Eğitimi Fakültesinde ilk yüksek lisans programı açıldı.
- 1968 yılında Rehberlik ve Araştırma Merkezleri Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir. 1955'lerde 6 ilde kurulan Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinin sayısı yıllar itibari ile artmış, ancak bir yöneltmeliğe sahip değildi.
- 1969 yılında "Milli Eğitim Bakanlığı Merkez ve Taşra Teşkilatındaki Eğitimle İlgili Uzmanlıklara Atanacaklar Hakkında Yönetmelik" in yürürlüğe girmesi sonucu "Rehberlik" ve "Okul Psikologluğu" uzmanlık alanları olarak kabul edilmiştir.

1970-1981 Yılları (Okullarda psikolojik danışma ve rehberlik servislerinin oluşturulması)

- 1970 yılındaki 8. Mili Eğitim Şurasına paralel olarak "Orta Dereceli Okullarda Rehberlik Servislerinin Kuruluşu ve Görevleri" ile ilgili olarak bir genelge yayımlanmıştır.
- 1970 ve sonrası "Eğitim Reformu" çalışmalarında tüm eğitim sistemi için eğitimde "seçme, yöneltme ve rehberlik" ilkesi kabul edilmiştir.
- 1970 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Planlama-Araştırma ve Koordinasyon Dairesi bünyesinde Rehberlik ve Psikolojik Danışma Bölümü kurulmuştur.
- 1970 yılında hazırlanan bir yönetmelik ile ilk kez okullarımızda rehberlik hizmetlerinin örgütlenmesinin beş servisle yapılacağı açıkça belirtilmiştir. Bunlar; oryantasyon, öğrenciyi tanıma, danışma ve yetiştirme, bilgi toplama ve yöneltme, izleme ve değerlendirme servisleridir.
- 1970-71 ders yılından itibaren ilk olarak 23 lisede rehberlik programı başlatılmıştır.
- 1974 yılında Hacettepe Üniversitesinde bağımsız rehberlik ve psikolojik danışma bölümü açıldı. Ayrıca, bölüme ek olarak öğrenciler ve genelde personele açık olarak bir de "Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servisi" açılmıştır.
- 1973 yılındaki III. Beş Yıllık Kalkınma Planında eğitimde rehberlik kavram ve uygulamalarına yöneltme açısından da olsa geniş bir yer verilmiştir.
- 1973 yılında çıkartılan "1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu"nda rehberlik, yöneltme kapsamı içinde de olsa bir yasa maddesi olarak yer almıştır.
- 1974 yılında yürürlüğe giren "Milli Eğitim Temel Kanunu"nda ilköğretim okullarında rehberlik hizmetlerinin gerekliliği vurgulanmış ve okul rehberlik servislerine bazı görevler yüklenmiştir.
- 1975 yılında toplanan 9. Milli Eğitim Şurasında öğretim programlarının çeşitlendirilmesi ve 9. sınıfın yöneltme sınıfı olması ve liselerde haftada iki ders saati "rehberlik saati" olarak ayrılması istenmiştir. Ayrıca psikolojik danışman, yönetici ve öğretmenlerin görevleri ayrıntılı olarak sıralanmıştır.
- 1978 yılındaki IV. Beş Yıllık Kalkınma Planında üniversitelerde rehberlik servislerinin kurulmasının önemi vurgulanmıştır.
- 1981-1982 yıllarında toplanan 10. ve 11. Milli Eğitim Şuralarında eğitim ortamlarında danışman eğitiminin önemi vurgulandı ve üniversitelerde lisans, yüksek lisans ve doktora olmak üzere üç düzeyde eğitim verilmesi kararı alındı.
- 1981 yılında bütün yüksek öğretim kurumlarının bağlı olduğu Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) kuruldu.
- 1970'li yıllarda M.E.B. alanla ilgili bir çok kitap yayımlanmıştır. Bu kitaplardan bazıları şunlardır:
 - 1971 Hasan Tan, "Öğrenci Kişilik Hizmetleri"
 - 1972 MEB, "Orta Dereceli Okullarda Rehberlik Çalışmalarını Değerlendirme Raporu"
 - 1974 Yıldız Kuzgun, "Rehberlikte Bilgi Toplama ve Yaya Yolları"
 - 1975 Feriha Baymur, "Rehberlik Nedir?"
 - 1975 İ.Etem Özgüven, "Okul Rehberlik Hizmetlerinde Kimler Ne Yapar?"
 - 1975 Muharrem Kepçeoğlu, "Rehberlik Anlayışını Oluşturan İlkeler ve Kavramlar"

1982-1990 Yılları (Psikolojik Danışma ve Rehberlikte lisans programlarının oluşturulması)

- 1982 yılındaki 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ile eğitim fakültesinde lisans düzeyinde rehberlik ve psikolojik danışma bölümleri açılmaya başlamıştır.
- 1983 yılında M.E.B. bağlı Özel Eğitim, Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü kuruldu. Rehberlik Araştırma Merkezleri de bu daireye bağlandı.
- 1984 Yeni YÖK yasası gereği her üniversitede psikolojik danışma ve rehberlik merkezlerinin kurulması zorunlu oldu.
- 1985 yılında Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir.
- 1985 yılında Milli Eğitim Bakanlığı, eğitim ve öğretim hizmetlerinin niteliğini yükseltmek amacı ile çerçevesinde tüm branşlarda olduğu gibi, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri için de ihtiyaç duyduğu personeli "Yeterlik Sınavı" ile istihdam etmeye başlamıştır.
- 1988 yılında 12. Milli Eğitim Şurasında rehberlik hizmetlerine yönlendirme görevi verilmiştir.
- 1989 yılında psikolojik danışma ve rehberlik alanında çalışanlar arasında birlik, beraberlik ve mesleki dayanışma sağlayarak psikolojik danışma ve rehberlik biliminin ve mesleğinin ülkemizde gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla "Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği" (PDR-DER) kurulmuştur. Söz konusu dernek, 1990 yılından başlamak üzere yılda iki kez olmak üzere "Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi" adıyla bir bilimsel dergi çıkarmaktadır.
- 1990 VI. Beş Yıllık Kalkınma Planında okul başarısızlıkları ile ilgilenilmesi ve öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda rehberlik edinmesi istenmiştir.

1991-2000 Yılları (Bilimsel Çalışmaların ve Örgütlenmenin Hız Kazandığı Yıllar)

- 1991 yılında iki yılda bir yapılan Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresinin ilki yapıldı.
- 1993 14. Milli Eğitim Şurasında yönlendirme üzerinde durulmuştur.
- 1995 yılında derneğin öncülüğünde mesleki standartlar için etik kurallar oluşturuldu.
- 1995 15. Milli Eğitim Şurasında, rehberlik hizmetlerinin bu alanda en az lisans düzeyinde eğitim almış elemanlarca yürütülmesi ve alan dışı atamaların yapılmaması önerilmiştir.
- 1995'ten itibaren gelişimsel rehberlik modeli ile ilgili makale ve kitaplar yayımlanmaya başlanmıştır.
- Alanla ilgili yayınlara hız verildi. Kongre, sempozyumlar gerçekleştirildi.

2000 ve Sonrası Yıllar (PDR'de Yeni Arayışlar)

- 2000'li yıllarda geleneksel rehberlik anlayışından gelişimsel rehberlik anlayışına doğru hızlı geçiş gözlemlendi.
- 2000 M.E.B. Özel Eğitim ve Rehberlik Dairesi lise düzeyinde öğretmenlere klavuzluk etmek için "orta öğretim kurumları sınıf öğretmenleri için 9., 10. ve 11. sınıf rehberlik programı" adlı kitaplar yayımladı. 2003'de aynı kitaplar yeniden düzenlendi.
- 2001 yılında M.E.B. tarafından daha çağdaş olan bir PDR yönetmeliği yayımlanmıştır.
- 2003 tarihinde İlköğretimde Yöneltilme Yönergesi yayımlanmıştır.
- 2000'li yıllardan itibaren lisans eğitiminin yeniden yapılandırılması çalışmalarına hız verildi.
- 2007 YÖK bütün üniversitelerdeki lisans programlarının "Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık" adı altında toplanması kararı aldı ve bütün üniversitelerdeki PDR programlarına bir standart getirdi. Yeni program üzerinde tartışmalar devam etmektedir.
- Son yıllarda önleyici ve gelişimsel işlevlere yönelik olarak psikolojik danışma ve rehberlik programlarının düzenlenmesi gerektiği vurgulanmaya başlamıştır.
- 2018 YÖK yeni lisans programı yayımladı.

Bilgiler Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği Genel Merkez internet sayfasından alınmıştır.